

Bomenwandeling Aarle-Rixtel

Een wandeling langs mooie en bijzondere bomen en informatie over historische plekken in het dorp.

Bomenwandeling Aarle-Rixtel

Wanneer je door Aarle-Rixtel loopt of fietst, sta je er vaak niet bij stil hoeveel mooie en bijzondere bomen er in het dorp staan.

Voor deze wandeling is een aantal mooie en bijzondere bomen gekozen uit het grote aantal bomen dat het dorp rijk is. Behalve aan bomen wordt er in deze folder summier aandacht besteed aan enkele historische plekken in het dorp. De wandeling is ongeveer 3,5 km lang en loopt over verharde paden en trottoirs.

De foto's laten de meeste bomen in blad zien, maar het is aan te bevelen de wandeling in verschillende seizoenen te lopen.

Veel wandelplezier!

Koen Brand, IVN Laarbeek

Route

1 Witte en rode paardenkastanje	10 Bruine beuk en Slangenden
2 Smalbladige es	11 Valse acacia
3 Eikenlaan en laanbeplanting	12 Tamme kastanje
4 Oude beukenhaag	13 Vrouwelijke Ginkgo
5 Winterlinde	14 Vederesdoorn
6 Moeraseik	15 Treurwilg
7 Krimlinde	16 Valse christusboom
8 Pyramidale eik	17 Ruwe iep
9 Leilinde	

1

Witte en rode paardenkastanje

(*Aesculus hippocastanum* en *Aesculus × carnea*)

Het startpunt van deze wandeling is bij het oude witte pand op het Heuveltje waar in de 15e eeuw herberg 'De Drie Leliën' was gevestigd. Op het plein zie je naast een oude dorpspomp witte en rode paardenkastanjes die in een driehoek zijn geplant.

2

Smalbladige es (*Fraxinus angustifolia*)

Wanneer je via de Wilhelminalaan naar de Molenstraat loopt zie je aan de linkerkant de smalbladige es. Deze boom valt in het najaar op door zijn schitterende herfstkleuren. Tegenover de smalbladige essen staan langs een deel van de weg flinke zoete kersen, ook wel krieken genoemd.

3

Eikenlaan en gevarieerde laanbeplanting

Lopend door de Molenstraat zie je een laanbeplanting die oorspronkelijk helemaal uit esdoorn (*Acer pseudoplatanus* 'Bruchem') bestond. Omdat er nogal wat esdoorns niet goed zijn aangeslagen, heeft de gemeente besloten om gaten die in de laan vallen op te vullen met andere soorten zoals de moeseik (*Quercus cerris*) en de tulpenboom (*Liriodendron tulipifera*) met zijn bijzondere, liervormige, bladeren. In het midden van de Molenstraat zie je tussen de weilanden een oude eikenlaan, bestaande uit zomereiken, die naar de Witte poort bij Huis Ter Hurkens leidt. Op deze plaats heeft tot een brand in 1966 een middeleeuws stenen huis gestaan met op het dak een windvaan, versierd met het wapen van Barthold van Heessel die van 1627 tot 1651 'erfsecretaris' was van Aarle-Rixtel, Beek en Donk, Lieshout en Stiphout.

4

Beukenhaag (*Fagus sylvatica*)

Aan de linkerkant van de Molenstraat staat een restant van een oude beukenhaag die al op kaarten uit de 19e eeuw terug te vinden is. Helaas is de rest van de haag verdwenen.

5

Winterlinde (*Tilia cordata*)

Wanneer je de vanuit de Molenstraat de hoek omgaat naar de Kerkstraat, dan zie je in de zijtuin een forse winterlinde of kleinbladige linde. Deze boom kwam oorspronkelijk ook voor in de Nederlandse natuurbossen.

6

Moereseik (*Quercus Palustris*)

Iets verderop staat in de Kerkstraat aan de linkerkant (tegenover de toegang naar het Terlingenplein) een moereseik in de voortuin. De boom is goed te herkennen aan de bijna horizontale zijtakken en het diep ingesneden blad dat in de herfst helderrood kleurt.

Iets verderop aan de linkerkant ligt op nummer 14 huize Zonnety. Vanaf 1819 tot 1886 was hier de klokkengieterij van Petit en Fritsen gevestigd.

7

Krimlinde (*Tilia x europaea* 'Euchlora')

Aan het eind van de Kerkstraat zien we aan de rechterkant op de hoek het oudste pand van Aarle-Rixtel, Hoeve de Couwenbergh. Sinds enkele jaren is daar de Heemkamer 'Barthold van Heessel' gevestigd. Daar tegenover ligt de Kouwenberg, een driehoekig plein met een muziekkiosk. Het plein is omzoomd door lindebomen. Tegenover de ingang van de muziekkiosk staat een Krimlinde. Linden komen van oudsher in het centrum van dorpen voor. Zij waren vaak de plek waar recht werd gesproken door de heer van het gebied.

In Nederland staan op veel plekken lindebomen die zijn geplant ter herdenking van bijzondere gebeurtenissen, zoals de geboorte van een koning of troonopvolger. De krimlinde op de Kouwenberg is in 1988 geplant ter gelegenheid van de 50e verjaardag van prinses Beatrix.

Het is ook interessant de rest van het plein te bekijken. Het is driehoekig wat er op wijst dat het een oude plaetse is, een plaats waar de boeren vroeger hun vee naartoe brachten waarna herders het meenamen naar de wilde gemeenschappelijke gronden rond het dorp. Naast de bomen vind je er de al eerder genoemde muziekkiosk en een schutsboom van het St. Margarethagilde met daarbij een steen die uit de oude parochiekerk van Aarle komt.

9

Leilinde (*Tilia x europaea* 'Euchlora')

Vanuit de Kouwenberg gaan we de hoek om de Janssensstraat in. Aan de linkerkant zie je het Onze Lieve Vrouweplein, dat omzoomd is door een dubbele rij lindebomen die als leiboom zijn gesnoeid.

10

Bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea'), **slangenden** (*Araucaria araucana*) en **trompetboom** (*Catalpa bignonioides*)

Rechts voorbij de kruising Janssensstraat en Bosscheweg staan in de tuin verschillende interessante bomen. In de voortuin van het huis een forse bruine beuk. Naast het huis staat een vrouwelijke slangenden. Deze boom met zijn driehoekige naalden is oorspronkelijk afkomstig uit de zuidelijke Andes en is daar inmiddels een bedreigde boomsoort. De mannelijke slangenden heeft kleine, eivormige kegels maar op dit vrouwelijke exemplaar staan forse ronde kegels (zie foto).

In de achtertuin staat naast een tulpenboom een trompetboom die in het voorjaar zijn grote lichtgroene bladeren uitspreidt met daar bovenuit bloemtrossen die wel wat lijken op die van de paardenkastanje.

8

Piramidale eik (*Quercus robur* 'Fastigiata')

Aan de Kouwenberg ligt ook het Kouwenbergs kerkje dat als waterstaatskerk is gebouwd en tot 1970 in gebruik was als protestants gebedshuis. Het dateert van 1846, maar al in 1874 moest na een instorting het schip van de kerk worden vervangen. De consistorie is nog oorspronkelijk. De preekstoel en het doopvont komen uit de oude parochiekerk van Aarle.

Voor dit kerkje staat een piramidale eik. Meestal zie je eiken met een grote, brede kroon maar deze boom is smal en zuilvormig.

11

Valse acacia (*Robinia pseudoacacia*)

Wanneer je verder doorloopt in de Janssensstraat, dan valt in het plantsoen op de hoek van de Valkendijk een mooie kronkelige Robinia op. De Robinia is genoemd naar de Fransman Jean Robin die de boom in 1601 uit het oosten van Noord-Amerika heeft meegenomen. In het voorjaar bloeit de boom met witte bloemtrossen die gewild zijn bij de bijen. De honing wordt verkocht als aciahoning.

Vanaf de Robinia gaan we terug over de Janssensstraat om daarna rechtsaf de Bosscheweg op te gaan. Voorbij de oude Mariakapel, tegenover de Kapellaan, rechts af de inrit op.

12 Tamme kastanje (*Castanea sativa*)

Wanneer je via de parkeerplaats naar rechts loopt, staat er recht voor je een grote tamme kastanje met aan de voet een bamboe. Deze soort komt oorspronkelijk uit Zuid-Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten. De kastanje werd door de Kelten al verder naar het noorden gebracht en Romeinse soldaten hebben vanwege de voedzame vruchten veel bomen aangeplant in door hen veroverde gebieden.

Links van de parkeerplaats ligt de oude Kloostertuin met verschillende mooie bomen. In deze wandeling worden twee bomen besproken.

13 Ginkgo of Japanse notenboom (*Ginkgo Biloba*)

Langs een van de kronkelige paden in de kloostertuin staat een vrouwelijke ginkgo die al vlak boven de grond twee stammen vormt. De ginkgo komt oorspronkelijk uit China en komt eigenlijk niet meer in het wild voor. De ginkgo is van nature tweehuizig. Dit betekent dat er bomen zijn met mannelijke en bomen met vrouwelijke bloemen. Bij oude bomen komt het wel eens voor dat er zowel mannelijke als vrouwelijke bloemen aan komen. Natuurlijk worden alleen de vrouwelijke bloemen vruchten. In tuinen worden meestal mannelijke bomen aangeplant. Dit omdat de vlezige zaadhuid van de vruchten bij rotting ruikt naar ranzige boter.

14 Vederesdoorn (*Acer negundo*)

Wanneer je langs de andere kant van het gezondheidscentrum de tuin weer uitgaat, zie je een grote vederesdoorn. Ook de vederesdoorn met zijn samengestelde blad is van oorsprong afkomstig uit Noord-Amerika.

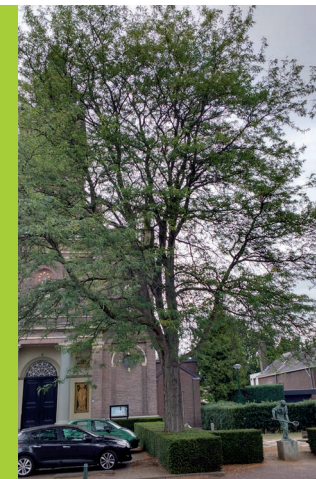
15 Treurwilg (*Salix x sepulcralis 'Chrysocoma'*)

Vanuit de oprit steek je de Bosscheweg over en loopt de Kapellaan in. Aan het eind staat rechts 'Huize de Klok' waar Hendrik Petit in 1782 een klokkengieterij vestigde. Wanneer je rechtsaf de Klokstraat inloopt, kom je bij een oud kerkepad dat omzoomd door beukenhagen naar links tussen de huizen loopt. Halverwege zie je een forse treurwilg die in de winter zijn geel-groene takken laat zien. Aan het einde van dit pad rechtsaf en dan naar links om via het kapelpad naar de Dorpsstraat te lopen.

16 Valse Christusdoorn (*Gleditsia triacanthos*)

Voor de deur van de Katholieke waterstaatskerk staat een valse christusdoorn. De boom plant zich voort met lange peulen die vaak tot diep in de winter aan de boom blijven hangen. Van oorsprong heeft de boom op zijn stam en de takken groepjes van drie doorns, maar sinds het midden van de vorige eeuw worden er bomen gekweekt zonder doorns.

17

Ruwe iep (*Ulmus glabra*)

De laatste boom voordat we via de Dorpsstraat teruglopen naar het beginpunt van deze wandeling is een ruwe iep. Deze staat voor het voormalige gemeentehuis van Aarle-Rixtel. Tegenwoordig is hier een conferentiecentrum gevestigd.

De ruwe iep heeft in de zomer een heel donkergroen en ruw blad. Iepen waren tot de zeventiger jaren van de vorige eeuw heel algemeen als laanboom. Maar de door een schimmel veroorzaakte iepziekte zorgde ervoor dat het merendeel van de Nederlandse iepen dood ging.

Bij terugkomst op het Heuveltje zie je nog de schutsboom van het Onze Lieve Vrouwe Gilde.

Wanneer je meer wilt weten over de bomen in deze wandeling of over ander bomen, dan raad ik aan eens te kijken op www.bomenbieb.nl.

Wil je meer weten over de historie van Aarle-Rixtel, kijk dan op www.heemkameraarlerixtel.nl of bezoek het heemhuis.

Teksten en samenstelling:

Koen Brand, IVN Laarbeek als werkstuk voor de IVN Natuurgidsenopleiding

Fotografie

Koen Brand
Groene kaart Laarbeek

Jaar van uitgave

2019

Beleef de natuur

